

Yliopistojen asemointitilastot 2016, taustamääritelmiä

Opetus- ja kulttuuriministeriön asemointitilastot sisältävät tilastotietoja yliopistojen toiminnasta. Asemointitilastot sisältävät yhteisten osuuden sekä yliopistokohtaiset osiot.

Yhteinen osio sisältää seuraavat osiot. Osioiden tarkempi sisältö on esitetty osion etusivulla.

1. Koulutusalojen profiloituminen opetukseen ja tutkimukseen eri koulutusaloilla
2. Ylempien korkeakoulututkintojen jakautuminen yliopistoittain alan sisällä
3. Katsaus yliopistojen talouteen ja henkilöstöön

Yliopistokohtaiset osiot sisältävät seuraavat osiot:

1. Yliopiston määrälliset tavoitteet kaudella 2017-2020
2. Yliopiston profiloituminen opetus- ja tutkimushenkilöstön, tutkintojen ja julkaisujen volyymin yliopistokohtaisten osuuksien suhteen.
3. Yliopistojen toimintaa kuvaavat 9 indikaattoria, jotka on esitetty ohjauksen ala tai koulutusaloilta. Indikaattoreista on esitetty niiden absoluuttinen arvo vuoden 2015 tietojen osalta (ks. poikkeukset tilastovuosissa määritelmässä) sekä ko. yliopiston kohdalta että ko. koulutusalan tai ohjauksen alan valtakunnallinen taso. Tiedot esitetty arvoina sekä graafina.
4. Yliopiston vuonna 2015 suoritettujen ylempien korkeakoulututkintojen jakautuminen OKM:n ohjauksen aloille.

Tilastoissa käytetyt tiedot ja luokitukset

Tilastoissa käytetyt tiedot perustuvat OKM:n tiedonkeruisiin yliopistoilta sekä Tilastokeskuksen opiskelija- ja tutkintotietoihin. Kaikki tiedot ovat vuodelta 2015 lukuun ottamatta talous- ja henkilöstökatsauksen tietoja, joissa käytetään vuosien 2013-2015 tietoja. Yhteisen osion tutkintojen jakautumista koskevissa graafeissa käytetään uutta OKM:n ohjauksen alaluokittelua sekä Tilastokeskuksen koulutusluokitusta. Muissa tilastoissa käytetään vanhaa 1995 koulutusaluokittelua. OKM:n uuden alaluokittelun mukaisia henkilöstö- ja julkaisutiedonkeruun tietoja käytetään OKM:n tiedonkeruissa vasta vuoden 2016 tiedoista lähtien.

Yliopistokohtaisten indikaattorien määritelmät ja tiettyjen koulutusalojen erityiskohtelu

Yliopistokohtaiset indikaattorit on esitetty graafeina, joissa taustalla näkyy harmaana valtakunnan ko. indikaattorin arvo ko. koulutusaloilla tai ohjauksen alalla ja mustana viivana näkyy ko. yliopiston ko. koulutusalan tai ohjauksen alan arvo. Kaikki alat yhteensä kuvaa ko. yliopiston kokonaisarvoa, valtakunnan tasolla kaikki alat yhteensä kuvaa valtakunnallista kaikkien alojen arvoa. Kaksi- tai yksialayliopistoissa graafina on pylväsdiagrammi, muissa yliopistoissa graafina on säteisiin perustuva muoto. Teknisistä syistä säde-graafeissa on yksi ylimääräinen säde kaikki alat yhteensä -säteen jälkeen.

Seuraavassa on esitetty yliopistokohtaisten indikaattorien määritelmät.

1. Vähintään 55 opintopistettä suorittaneiden osuus
 - Vähintään 55 opintopistettä suorittaneiden osuuden poiminta tehdään VIRTAtietovarastosta. Laskennan perusjoukkona ovat edellisen syksyn opiskelijat (20.9), eli lukuvuoden aikana valmistuneiden opiskelijoiden opintosuoritusten sisältyvät laskentaan mukaan. Näistä opiskelijoista lasketaan lukuvuoden (1.8.–31.7.) aikana 55 tai yli opintopistettä suorittaneiden määrä. Keväällä opintonsa aloittaneet huomioidaan siten, että heille riittää kevätlukukaudella (1.1.–31.7) 27 opintopisteen tai enemmän suorittaminen. Tilastovuotta edeltävän vuoden opintosuorituksista laskennassa huomioidaan yli 55 opintopistettä suorittaneiden osuus. Esimerkiksi 60 opintopistettä ensimmäisenä opintovuotenaan suorittaneen opiskelijan osalta 5 opintopistettä siirtyy laskentatarkoituksissa ”hyvittämään” seuraavien vuosien suorituksia siten, että 55 opintopistettä laskentakriteerin täyttämiseksi kyseisen opiskelijan osalta riittää 50 opintopisteen suoritus.
 - Lähde: Virta-aineisto.
2. Ylemmät tutkinnot / opetus- ja tutkimushenkilökunta
 - Ylemmät korkeakoulututkinnot tarkoittavat kalenterivuonna suoritettuja ylempiä korkeakoulututkintoja. Ylempiin korkeakoulututkintoihin luetaan myös lääketieteen, hammaslääketieteen ja eläinlääketieteen lisensiaatin tutkinnot.
 - Opetus- ja tutkimushenkilöstön henkilötyövuodet tarkoittavat opetus- ja kulttuuriministeriön henkilöstötiedonkeruussa ilmoitettuja opetus- ja tutkimushenkilökunnan henkilötyövuosia. Opetus- ja tutkimushenkilökunta muodostuu tiedonkeruussa tutkijanurajärjestelmään sijoitetuista henkilöistä sekä tuntiopettajista.
 - Lähde: Tilastokeskuksen tutkintotiedonkeruu ja OKM:n henkilöstötiedonkeruu.
3. Tohtorin tutkinnot / IV porras henkilötyövuodet
 - Tohtorin tutkinnot tarkoittavat kalenterivuonna suoritettuja tohtorin tutkintoja.
 - Tutkijanuravaihe IV henkilötyövuodet tarkoittavat opetus- ja kulttuuriministeriön henkilöstötiedonkeruussa ilmoitettuja opetus- ja tutkimushenkilökunnan IV tutkijanuraportaan henkilötyövuosia.
 - Lähde: Tilastokeskuksen tutkintotiedonkeruu ja OKM:n henkilöstötiedonkeruu.
4. Seitsemän vuoden läpäisy
 - Lukuvuonna 2007/08 aloittaneista alemman ja ylempään korkeakoulututkinnon yliopisto-opiskelijoista tavoitetutkinnon 7 vuoden sisällä suorittaneet. Tavoitetutkinto muuten ylempi korkeakoulututkinto, paitsi lastentarhanopettajilla ja farmaseuteilla alempi korkeakoulututkinto. Laskennassa huomioitu myös maisterivaiheessa aloittaneet opiskelijat. Näiden osuus kaikista aloittaneista 17 prosenttia.
 - Lähde: Tilastokeskus
5. Ulkomaalaisten suorittamien ylempien korkeakoulututkintojen osuus
 - Tutkinnon suoritusvuonna kansalaisuudeltaan ei-suomalaisten osuus kaikista ylempään korkeakoulututkinnon suorittaneista. Kansalaisuus perustuu Tilastokeskuksen väestörekisteristä hakemaan tietoon.
 - Lähde: Tilastokeskuksen tutkintotiedonkeruu
6. Hakijoiden suhde paikan vastaanottaneisiin
 - Yliopistojen 2016 alkavaan koulutukseen yhteishaussa paikkaa hakeneiden suhde opiskelupaikan vastaanottaneiden määrään. Ei ole huomioitu maisterivaiheen koulutukseen

hakijoita lääketiedettä lukuun ottamatta. Hakijoiden osalta henkilö huomioitu vain kerran per koulutusala vaikka hän olisi hakenut useampaa paikkaa ko. koulutusosalalla.

- Lähde: Opetushallitus, ODW

7. Kilpailtu tutkimusrahoitus / IV porras henkilötyödet

- Kilpailtu rahoitus sisältää seuraavat rahoituslähteet: 1. Suomen Akatemian rahoituksen, 2. Teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskuksen (Tekes) rahoituksen, 3. kotimaisen ja kansainvälisen yritysrahoituksen, 4. suoraan EU:lta tulevan puiteohjelmärahoituksen tai muun laadullisesti kilpaillun EU-rahoituksen (ei sisällä EU:n rakennerahastorahoitusta), 5. ulkomaiset rahastot ja säätiöt, 6. kansainväliset järjestöt ja 7. muun ulkomaisen rahoituksen.
- Tutkijanuravaihe IV henkilötyövuodet tarkoittavat opetus- ja kulttuuriministeriön henkilöstötiedonkeruussa ilmoitettuja opetus- ja tutkimushenkilökunnan IV tutkijanuraportaan henkilötyövuosia.
- Lähde: OKM:n taloustiedonkeruu ja OKM:n henkilöstötiedonkeruu

8. Julkaisut (jufo-tasot 2-3) / opetus- ja tutkimushenkilökunta

- Julkaisut tarkoittavat A1-A4 ja C1 sekä C2 julkaistutyyppisiin kuuluvia julkaisuja, joiden julkaisukanava on julkaisufoorumissa arvioitu tasolla 2 tai 3. Julkaisufoorumin tasoluokituksena on käytetty vuonna 2015 käyttöön otettua tasoluokitusta.
- Opetus- ja tutkimushenkilöstön henkilötyövuodet tarkoittavat opetus- ja kulttuuriministeriön henkilöstötiedonkeruussa ilmoitettuja opetus- ja tutkimushenkilökunnan henkilötyövuosia. Opetus- ja tutkimushenkilökunta muodostuu tiedonkeruussa tutkijanurajärjestelmään sijoitetuista henkilöistä sekä tuntiopettajista
- Lähde: OKM:n julkaisutiedonkeruu ja OKM:n henkilöstötiedonkeruu

9. Kansainvälisten yhteisjulkaisujen osuus (jufo 1-3 julkaisut)

- OKM:n julkaisutiedonkeruussa kansainvälisiksi yhteisjulkaisuksi merkittyjen julkaisujen osuus julkaisutyypeissä A1-A4 ja C1 sekä C2 julkaistuissa julkaisuissa, jotka on julkaisufoorumissa arvioitu tasolla 1-3. Julkaisufoorumin tasoluokituksena on käytetty vuonna 2015 käyttöön otettua tasoluokitusta.
- Lähde: OKM:n julkaisutiedonkeruu

Yliopistojen profiloitumiskuvassa sekä yliopistokohtaisissa indikaattoreissa on poikkeuksia farmasiaa ja oikeustiedettä koskevassa laskennassa. Åbo Akademin tiedot on jätetty huomioimatta farmasian ja oikeustieteen osalta indikaattoreissa ylemmät tutkinnot /opetus- ja tutkimushenkilökunta sekä tohtorin tutkinnot / IV porras henkilötyövuodet . Farmasian ja oikeustieteen huomioimatta jättäminen johtuu ko. alojen tutkinnon anto-oikeuden rajoittumisesta alempaan korkeakoulututkintoon. Vastaavalla tavalla ko. alat on jätetty pois yliopistojen profiilikuvista.

Taideyliopiston osalta yliopistokohtaista profiilikuvaa ei ole tehty, koska Taideyliopisto on koulutusaloillaan lähes ainoa toimija. Taideyliopistojen osalta julkaisuja koskevia indikaattoreita ei ole esitetty johtuen tieteellisen julkaisutoiminnan vähäisestä merkityksestä taidealoilla.